

শস্য ৰক্ষা :

সৰিয়হ খেতিৰ বিশেষ অনিষ্টকাৰী পোক-পতঙ্গৰ ক্ষেত্ৰত মোৰা পোক আৰু শ্ব-ফ্লাইয়েই প্ৰধান। এনে ক্ষেত্ৰত বিঘাই প্ৰতি ৭-৮ ডাল বাঁহৰ জেং বা ইংৰাজী T আখৰৰ দৰে বনাই মাজে মাজে পুতি দিলে বিভিন্ন ধৰণৰ চৰাই বহিবলৈ সুবিধা হয়। এই চৰাইবিলাকে পথাৰত থকা অনিষ্টকাৰী পোক-পতঙ্গবিলাক খাই কৃষকৰ যথেষ্ট উপকাৰ সাধে। এই T বিলাক সৰিয়হৰ সম্পূৰ্ণ কৃষিকালৰ বাবে পথাৰত ৰাখিব পৰা যায়। সৰিয়হৰ বীজ সিঁচা যিমানৈই পলম হয়, সিমানৈই পোকৰ উপদ্ৰৱ বেছি হোৱা দেখা যায়। যদি প্ৰায় ৩০% গছ আক্ৰান্ত হোৱা দেখা যায় তেন্তে ক্ল'কৰপাইৰিফছ ২০ ই.চি. নামৰ ঔষধ বিঘাই প্ৰতি ৭০ মিঃলিঃ ৭০ মিঃলিঃ পানীত মিহলাই আবেলি ৩ বজাৰ পিছত পথাৰত স্প্ৰে কৰিব লাগে। মৌমাখিৰ বাহ থাকিলে ঔষধ প্ৰয়োগ নকৰাই ভাল। আগবেলা ঔষধ প্ৰয়োগ কৰিলে পৰাগ সংযোজন বাধাপ্ৰাপ্ত হয় আৰু ছেঁইবিলাক পতনুৱা হয়।

মৌ-পালন :

সৰিয়হৰ খতিডৰাত ৫-১০ শতাংশ ফুল ফুলাৰ পিছত মৌ বাহ দিব লাগে। এনে মৌ বাহ প্ৰতি হেক্টৰ মাটিত ৩-৫টা দিব লাগে। মৌ মাখিয়ে সৰিয়হৰ পৰাগ সংযোগ ঘটাত সহায় কৰে বাবে প্ৰায় ৬০% উৎপাদন বৃদ্ধি পোৱা দেখা যায়। তাৰোপৰি, সৰিয়হৰ খেতিত যদি মৌ পালন কৰা হয়, তেন্তে মৌৰ পৰিমাণো বৃদ্ধি পোৱা দেখা যায়। গতিকে কৃষকসকলে অতিৰিক্ত উপাৰ্জন কৰিবলৈ সক্ষম হয়।

শস্য চপোৱা :

সৰিয়হৰ ছেঁইবিলাক প্ৰায় ৭০-৮০% হালধীয়া হ'লে গছবোৰ উভালি বা কাটি আনিব লাগে। যদি উন্নত জাতৰ কৃষি পদ্ধতি, জাত ব্যৱহাৰ কৰে তেন্তে এজন কৃষকে কমেও ১০-১২ কুইণ্টল প্ৰতি হেক্টৰ মাটিত উৎপাদন পাব পাৰে।

সৰিয়হৰ বীজ উৎপাদন :

সৰিয়হৰ বীজ উৎপাদন এটা অৰ্থকাৰী ব্যৱসায়। সৰিয়হ যিহেতু Cross Pollinated শস্য, সেয়ে ইয়াৰ বীজ উৎপাদন কৰোঁতে কিছুমান সাৱধানতা অৱলম্বন কৰিব লাগে। এটা জাতৰ পথাৰৰ পৰা আনটো জাত কৰা পথাৰলৈ কমেও ৫০ মিটাৰ দূৰত্ব বজাই ৰাখিব লাগে। নহ'লে এটাৰ লগত আনটো জাতৰ বৰ্ণসংকৰ হৈ ভাল জাতটোৰ চাৰিত্ৰিক বৈশিষ্ট্য নোহোৱা হৈ যায়। তেনে ক্ষেত্ৰত পিছৰ বছৰ উৎপাদন হ্রাস হ'ব পাৰে।

অসমত সৰিয়হ খেতি কৰিব পৰা প্ৰচুৰ পৰিমাণে মাটি আছে যদিও বীজৰ অভাৱত কৃষকসকলে ভাল উৎপাদন পাবলৈ সক্ষম হোৱা নাই। গতিকে বৈজ্ঞানিক পদ্ধতিৰে উচ্চ উৎপাদনক্ষম জাতৰ বীজ উৎপাদন কৰিলে যথেষ্ট চাহিদা লাভ কৰিব পৰা যাব। এনেদৰে বীজ উৎপাদন কৰি অসম বীজ প্ৰমাণিকৰণ এজেন্সিৰ দ্বাৰা বীজ প্ৰমাণিকৰণ কৰি বীজৰ ব্যৱসায় আৰম্ভ কৰিলে আমাৰ কৃষকসকল যথেষ্ট লাভৱান হ'ব বুলি আশা কৰিব পাৰি।

সৰিয়হ খেতিৰ কৃষি প্ৰযুক্তি

শ্ৰীমতী বিভা ওজা
ড° কিশোৰ কুমাৰ শৰ্মা
ড° ৰিজুস্মিতা শৰ্মা ডেকা

কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰ, ধেমাজি
অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়, চিলাপথাৰ
মিচিং স্বায়ত্ব শাসিত পৰিষদ, গোগামুখ, অসম

আঁচনি সমন্বয়ক : কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰ, ধেমাজি

আৰু মিচিং স্বায়ত্ব শাসিত পৰিষদৰ দ্বাৰা প্ৰকাশিত আৰু প্ৰচাৰিত

অলংকৰণ : বিষ্ণু নাৰায়ন ফুকন, আঁচনি সহায়ক (কম্পিউটাৰ), কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰ, ধেমাজি

সৰিয়হ খেতিৰ কৃষি প্ৰযুক্তি

সৰিয়হ অসম তথা ভাৰতবৰ্ষৰ অন্যতম তৈলজাতীয় শস্য। ৰাজ্যৰ চাহিদাৰ তুলনাত এইবিধ শস্যৰ উৎপাদন যথেষ্ট কম। সৰিয়হৰ খেতিৰ বাবে শীতল শুকান আৰু ফৰকাল বতৰ লাগে যদিও দুই এজাক মজলীয়া ধৰণৰ বৰষুণৰ প্ৰয়োজন। বালিচহীয়া, পলস থকা আৰু কম আলতীয়া মাটি এই খেতিৰ বাবে উপযোগী। দেখা যায় যে অসমৰ বিশেষকৈ ধেমাজি জিলাৰ মাটি আৰু জলবায়ু সৰিয়হ খেতিৰ বাবে সুবিধাজনক। সৰিয়হ এবিধ অৰ্থকাৰী শস্য যদিও পুৰণি জাত আৰু কৃষি পদ্ধতি ব্যৱহাৰ কৰি অহাৰ বাবে কৃষকসকলে উচিত লাভ কৰিব পৰা নাই।

অৰ্থনৈতিক লাভলাভৰ বাবে কৃষকসকলে প্ৰথমে উন্নত জাতৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰিবই লাগিব। অসমৰ কৃষকে অতীজৰে পৰা কৰি অহা সৰিয়হৰ উৎপাদনৰ লগতে তেলৰ পৰিমাণো যথেষ্ট কম। তাৰ বিপৰীতে অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ে উদ্ভাৱন কৰি উলিওৱা উন্নত জাত কৃষি পদ্ধতি অৱলম্বন কৰিলে তেখেতসকলে গড় হিচাপত বিঘাই প্ৰতি ১.৩ৰ পৰা ১.৬ কুইণ্টল উৎপাদন পাবৰ বাবে সক্ষম হ'ব। এইবিলাক জাতৰ তেলৰ পৰিমাণো থলুৱা জাততকৈ বেছি। তলৰ তালিকাত অসমৰ বাবে অনুমোদিত কেইবিধমান অধিক উৎপাদনক্ষম জাতৰ চমু আভাস দিয়া হ'ল -

জাত	কৃষিকাল (দিন)	উৎপাদন (কুঃ/হে)	তেলৰ পৰিমাণ (%)
এম-২৭	৯০-৯৫	১০-১২	৪৪.৬
টি.এছ-৩৬	ঐ	ঐ	৪৪.০
টি.এছ-৩৭	ঐ	ঐ	৪৪.০
টি.এছ-৩৮	৮৮-৯০	ঐ	৪৪.০
টি.এছ-৩৯	৯০-৯৫	ঐ	৪৪.০
টি.এছ-৪০	ঐ	ঐ	৪৪.০

তালিকাত অন্তৰ্ভুক্ত কৰা জাতসমূহৰ ভিতৰত টি.এছ-৩৮ জাতৰ বীজ অক্টোবৰৰ ১৫ তাৰিখৰ পৰা নৱেম্বৰৰ ৩০ তাৰিখলৈকে সিঁচিব পৰা যায়। মধ্যমীয়া কৃষিকালৰ ধানৰ খেতি কৰাৰ পিছত সেইখিনি মাটিতে সৰিয়হৰ এই জাতকেইটাৰ খেতি কৰিব পাৰি। টি.এছ-৬৮ আৰু জে.টি.-৯০-১ নামৰ জাত দুবিধ ডিচেম্বৰ ১০ তাৰিখলৈ সিঁচিব পৰা যায়। গতিকে দীৰ্ঘদিনীয়া ধানৰ জাতৰ খেতি কৰিও এই জাতকেইটাৰ খেতি কৰিব পৰা যায়। বাকী কেইবিধ জাতৰ বীজ অক্টোবৰৰ ১৫ তাৰিখৰ পৰা নৱেম্বৰৰ ১৫ তাৰিখলৈকে সিঁচিব পাৰি।

মাটি প্ৰস্তুতি :

সৰিয়হ খেতি কৰিবৰ বাবে মাটিডৰা ভালকৈ চাহ কৰি ল'ব লাগে। অতি কমেও ৪-৫ বাৰ চাহ কৰি মৈয়াই ল'লেহে মাটিখিনি সৰিয়হ খেতিৰ বাবে উপযোগী হয়। ৰটভেটৰ (Rotovator) নামৰ সঁজুলিবিধ ব্যৱহাৰ কৰিলে ২চাহ মানতে বীজ সিঁচিবৰ বাবে উপযুক্ত হৈ উঠে।

সাৰ প্ৰয়োগ :

যিকোনো এবিধ কৃষিৰ উৎপাদন নিৰ্ভৰ কৰাৰ এটা কাৰক হ'ল মাটিডৰাত থকা খাদ্যসত্তাৰ। উৎপাদন বৃদ্ধি কৰিবলৈ হ'লে মাটিখিনি বাহিৰৰ পৰা সুসংহতভাৱে খাদ্য মৌল যোগান ধৰিব লাগে। মাটিৰ উৰ্বৰতা ধৰি ৰাখিবলৈ কেৱল ৰাসায়নিক সাৰ প্ৰয়োগ কৰিলেই নহয়। সেই মাটিত যথেষ্ট পৰিমাণে জৈৱিক সাৰ/পচন সাৰ প্ৰয়োগ কৰিলেহে মাটিৰ গুণাগুণ অটুট থকাৰ লগতে উৎপাদনো বৃদ্ধি পাব। ধানৰ পিছত সৰিয়হৰ খেতি কৰিলে মাটিডৰাত পৰ্যাপ্ত পৰিমাণৰ পচন সাৰ বা গোবৰ প্ৰয়োগ কৰিবই লাগে।

সৰিয়হ খেতি কৰা মাটিত অতি কমেও বিঘাই প্ৰতি ২.৫-৪ কুইণ্টল পচন সাৰ প্ৰয়োগ কৰিব লাগে। এই সাৰ প্ৰথমচাহ হাল বাওঁতেই পথাৰত প্ৰয়োগ কৰিলে ই মাটিৰ লগত মিলি যায়। মাটিত যিমানই পচন সাৰ প্ৰয়োগ কৰা যায়, সিমানই তাৰ পানী ধাৰণ ক্ষমতা বৃদ্ধি পোৱাৰ লগতে মাটিৰ ভৌতিক গুণসমূহ উন্নত হয়। প্ৰতি বিঘা হিচাপত প্ৰয়োগ কৰিব লগা সাৰৰ পৰিমাণ হ'ল - পচন সাৰ ২.৬-৪.০ কুঃ, ইউৰীয়া-১২ কেজি, চুপাৰ-৩০ কেজি, পটাচ-৩ কেজি, বৰাক্স-১.৩ কেজি। সৰিয়হৰ খেতিত কৃষকসকলে ডি.এ.পি.ৰ সলনি একক চুপাৰ ফচফেট সাৰ দিব লাগে, কাৰণ তাত চালফাৰ থাকে। চালফাৰৰ লগতে বৰণ সাৰে ফুল ফুলা আৰু তেলৰ পৰিমাণ বৃদ্ধি হোৱাত সহায় কৰে। এই কেইবিধ সাৰ শেষৰবাৰ হাল বাওঁতে মাটিত মিহলাই দিব লাগে।

সৰিয়হ খেতি কৰা মাটিত পচন সাৰৰ সলনি কেঁচুসাৰ প্ৰয়োগ কৰিও কৰিব পাৰি। সেউজ সাৰ যেনে - ধোঁনচা বা মাটিমাহৰ খেতি কৰাৰ পিছত সৰিয়হৰ খেতি কৰিলে ৰাসায়নিক সাৰৰ পৰিমাণ প্ৰায় ২৫% হ্রাস কৰিব পৰা যায়।

সমন্বিত পদ্ধতিত সাৰ প্ৰয়োগ কৰা খেতিৰ আন এটা উপাদান হ'ল জীৱাণু সাৰৰ ব্যৱহাৰ। এজ'ট'বেক্টাৰ আৰু পি.এচ.বি. নামৰ জীৱাণু সাৰ দুবিধ (প্ৰতিবিধৰ ২০০ গ্ৰাম প্ৰতি হেক্টৰ মাটিৰ বাবে) বীজৰ লগত লেটিয়াই প্ৰয়োগ কৰিলেও ৰাসায়নিক সাৰৰ পৰিমাণ ২৫% কম কৰিব পাৰি। এনেদৰে ৰাসায়নিক সাৰৰ লগতে জৈৱিক সাৰ ব্যৱহাৰ কৰিলে মাটিৰ উৰ্বৰতা অটুট থকাৰ লগতে খৰচো কম হয়।

বীজৰ পৰিমাণ :

১.০-১.৩ কিঃগ্ৰাম বীজ প্ৰতি বিঘা মাটিত সিঁচিলেই সঠিক হিচাপত উৎপাদন পাব পাৰি। পাতলকৈ সিঁচা বীজৰ পৰা সৰিয়হ উৎপাদন ভাল হয়। বীজ সিঁচাৰ পিছত পাতল মৈৰে মৈয়াই দিলে গছৰ ঘনত্ব উচিত পৰিমাণত থাকে।

জলসিঞ্চন :

সৰিয়হৰ খেতি নিৰ্ভৰ কৰে মাটিত থকা অৱশিষ্ট পানীৰ ওপৰত। তথাপিও সৰিয়হৰ ফুল ফুলাৰ আগত আৰু ছেঁই ধৰাৰ সময়ত পানী যোগান ধৰিব পাৰিলে উৎপাদন যথেষ্ট বৃদ্ধি পায়। অসমত সেই সময়ত সাধাৰণতে বৰষুণ হোৱা দেখা যায়। গতিকে দুই-এজাক পাতলীয়া বৰষুণ পালে জলসিঞ্চনৰ প্ৰয়োজন নহয়।

অপতৃণ নিয়ন্ত্ৰণ :

বীজ সিঁচাৰ কমেও ১৫-২০ দিনৰ পিছত অন্যান্য বন-বাতৰ লগতে ঘনকৈ গজা পুলিবিলাক উঠাই দিব লাগে যাতে গছবিলাক ভালদৰে বৃদ্ধি হ'বলৈ উপযুক্ত ঠাই পায়। বেছিকৈ গজা পুলিবোৰ উঠাই দিলে গছৰ ঘনত্ব সঠিক হয়।